

MIT LUFTPOST
PAR AVION

Sayın
Ziyat Ebüzziya
Posta kutusu 440
I S T A N B U L
TÜRKEİ

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.2053

FUAD EMİRCAN

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2053

Ziyatçığım, 5 Ocak ve 3 Şubat'ta gönderdiğim iki mektuptan sonra, bu da üçüncü mektubum oluyor. Senden ses seda yok. Vâla'da mektup yazma adeti, Talha'da da arama lüzumu olmadığı için, senin hakkında kimseden bilgi alamıyor ve ne oluyor diye merak ediyorum. Bende yeni bir şey yok, günler monoton geçiyor ve gazete hatmekten başka bir işle meşgul olamadığım için üzülüyorum. Halbu ki elime bir sürü enteresan haber geçiyor, bunları değendirecek bir gazete bulsam oyalanacağım. Fakat böyle bir gazete nerede? "Meydan" ın okunduğunu da pek sanmıyorum. Hiç değilse haftada bir defa çıksa idi belki "Yankı" kadar okunur ve insan muntazaman yazmaktan zevk duyardı. Ne işe...

Lütfen mektup yaz. Haberlerine intizaren , seni hasretle kucaklarım. Dilhan'a da bol bol selâm ve sevgi.

Fuad

Ziyadçığım ,canım kardeşim,

Sözü uzatmadan, hemen sadede geçeyim:

Bakü'de çıkmakta olan "Yeni Müsavat" gazetesinin ilişik 21 Ağustos tarihli sayısında(sayfa 2) "Eski müsavatçılar Nesli Beynelhalk Cemiyeti"nin bir yılı aşkın zamandanberi faaliyet gösterdiğini ve dünyanın birçok yerlerinden mektuplar aldığını belirten makalesinde, Türkiye'den Ziyad Ebüzziya'dan da mektup aldığını yazmakta ve şöyle demektedir:

"Ziya Ebbuzziya İstanbulda yaşayır,görkemli jurnalist ve gazet naşiridir. Ziya Bey 1918 nci yılda Azerbaycan Demokratik Respublikası'nın maliye nazırı olmuş Abdülali Bey Emircanov'un gurekeni (! ?),yani onun İstanbul'da yaşayan gızı Valide (!) Hanımın heyat yoldaşdır. İkinci Cihan savaşı başlanan kimi, Ziya Bey, Abdüleli Bey Emircanovun oğlu Fuad Bey Emircan'la birlikte Almanya'ya gelir ve Azerbaycanlı esirlerin azad olunmasında Mehmed Emin Resulzade'ye kömeklik (yardım) gösterirler(!!! ???)

Ziya Bey Azerbaycan'ın müstekillik kazanması için ikinci cihan muharebesi ve sonraki devirlerde çok çalışmıştır.

Ziya Bey mektupla birlikte "Yeni Düşünce" gazetesinde muhtelif devrelerde çap olunmuş yazılarının suretlerini gönderip.Hemin (işbu) yazılardan ikisinden bezi parçaları maksada uygun bilip veririz:

(Söz konusu iki makale "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" Korkak Olmağa Davet Değildir" yazısı ile, Müsavat Partisi Umumi Kâtibi'nin, Türkiyenin tarihin en büyük fırsatını elden verdiğini ifade eden sözlerini nakleden yazındır)

Yazıya eklenen fotoğrafın ise tam jeune premier'e yakışan cinstendir.

Cümle düşüklüklerinin kusuruna bakma!

*Çok çok seperim . Dilkana selamlar,
sevgiler.*

Fuat

ИСА ГЭМБЭР АЗАДЛЫГДАДЫР!

TÜRKCÜLÜK, İSLAMÇILIQ, MÜASİRLİK.

№ 32 (92)

21 август 1993-чү ил
Гәзәт 1989-чу илден чыкыр.

YENİ

MÜSAVAT

MÜSTƏQİL İCTİMAİ-SİYASİ QƏZET

ГІШМƏТІ 15 РУБЛ.

АЗƏРБАЙЖАН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИН
СƏЛАМІЙƏТЛƏРİNİ НƏЯТА КЕЧІРƏН
РЕСПУБЛИКА АЛИ СƏВЕТİNİN СƏДРІ

НҲЈДƏР ƏЛІЈЕВ ЧƏНАБЛАРЫНА

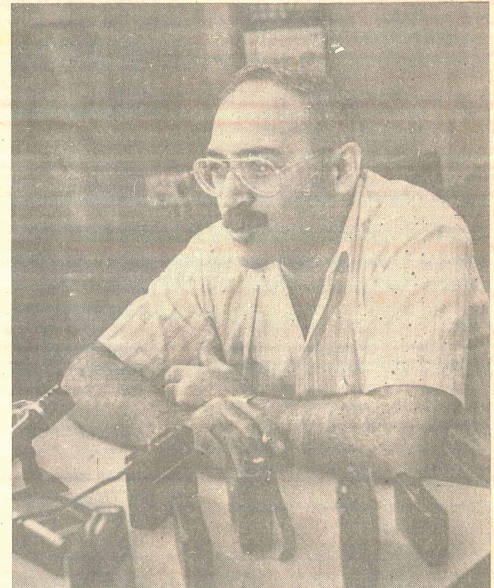
Нөрмәтли Нейдәр Әлрза оғлу!
Иса Гәмбәрин нәбсдән азад едилмәји илә әләгә-
дар олараг Сизә дәрнәк миннәтдарлығымә билдирир
вә нәзәрминнә чатдырмағи өзүмә борч билрәм ки,
бу узақкөрән вә мүдрәк аксијаныз Азәрбајжан зи-
јалыларынын әк мүтәрәғги тәбәғәләриндә Сизин
шәхси нүфузунузу хәјли артырмиш, кәләчәк сијаси
нијјәтләринизин сафлығиға вә сағламлығиға би-
зим бир чоҳумузда инам вә үмид доғурмушдур.
Зәнничә, сијаси биографијанызын јени, даһа јашары
сәһифәсини Сиз Азәрбајжанын јени нәғигәт-
ләринә чевик реаксијаныз, объектив вә узақкөрән
тарихи мүнәсибәтинизлә јарада биләчәкисиниз.

Сәммийәтлө:
Әкрәм ӘЛЛИСЛИ,
Иса Гәмбәри Мүдәфиә Комитәсинин сәдрин.

ИСА ГЭМБЭРИН МӘТБУАТ КОНФРАНСЫ

Августун 18-дә Мүсават Партијасынын гөрәкһиндә партијанын Башғаны, милләт әркили Иса Гәмбәрин мәтбуат конфраңсы олмашдур. Конфраңс онун нәбсдән азад олуңмасына нәср едилмишди.

Иса Гәмбәр мәтбуат конфраңсынын әввәлиндә гысача чыкыш едәрәм, парламентдә нәбс олуңмасынын бә’ән тәф-
силәтләри бәрәдә мә’лумат верди. Онун дедијинә кәрә-
ки нәфәр иҗтимаи шәхс, јакындашыб, онунла сәһ-
бәт етмәк истәдиләрини вә бунун үчүн онларла кетмәли
олдуғуну сәјләмиш, сонра исә ону Сәбајел рајон полис
шә’бәсинә кәйрмишләр. Полис шә’бәсиндә о, депутаты
ММ-ин гөрары олмадан нәбс етмәјә иҗтиһарлары олмады-
ғи сәјләдикдә, чаваб вермишләр ки, ејби јохдур, бизин
күнәһамыздан кечәрләр; чүнки 1—2 саатдан сонра ММ-ин
иҗазәси дә олачағдыр. Саат 12-дә (кечә) кәлиб мә’лумат
вердиләр ки, ММ мәнин нәбсине артыг разылыг вермиш-
дир. (Дуадур, сонрадан мә’лум олду ки, бу, бир о гәдәр дә
нәгигәтә үғун дејилиш). Ајын 16-дан 17-нә гәдәр ону
Сәбајел рајон полис шә’бәсиндә сахлајыблар, 17-н ахшам
шәһәр полисинин тәһридханасына, 18-н ахшам исә вертол-
јотла Кәңчәјә апарыблар. Мәнимлә биркә вертолјотда 20
нәфәр автоматлы әскәр вә полис ишчәсини нәзәр алма-
сағ, Ф. Тәһмәзов, А. Аллаһвердијев, Д. Ағаларов вә М.
Зәјналлов да вар идиләр. Ијулу 18-дән 27-ә гәдәр Кәңчә.
дә тәһридханада сахланымдым. Ијулу 27-дә исә јенә дә
вертолјотла Бақыја гајтардылар. Гајыдан заман јол-јол-
дашларым арасында әләвә олараг И. Ширинов, С. Әкбә-
ров, Г. Мәммедов да вар идиләр. Бизин МТН-ин тәһрид-
ханасына кәтирдиләр. С. Әкбәрову орадан Бајыла апар-
дылар. Бизин исә ахырачан һәмин јердә сахладылар.

җында чох мұхтәлиф фикир-
ләр давам елсә дә, әслинә
галса, Милли Мәчлис Азәр-
бајжанын јени дөвләт гуру-
чулуғу үчүн лағым олан бир
сыра тануңлары гәбул ет-
мишдир. Бунун еһемийәттини
әкәр кимсә гиймәтләндирә
билмирсә, нә етмәк олар.
О ки галды, мәнин нәбс-
мә иҗазә вермәсинә, мән ча-
вабларын онларын етмиш-
рәчәдә реалдыр?

јенә дә информасијасызлыг
учтагындан дејә билмәрәм ки,
бу саат президент Бақыја га-
јыда биләрми, јоха јох. Вә ја
гајытса, нечә олачағ? Амма
принсип е’тибары илә шемә-
лијәм ки, Азәрбајҗанда сијаси
стабиллијин јаранмасы
үчүн биринчи аддым олараг
президентин гајытмасы мөг-
сәдәүјәүн оларды.

Суал: Азәрбајжанын пар-
чаланмасы еһтималыны мүм-
күн һесаб едирсинизми?
Чаваб: Мән инанмырам
ки, Азәрбајжанын парчалан-
масы еһтималы реаллашсын,
чүнки бунун үчүн земин ол-
малыдыр, бәјүк әһали күтлә-
ләри бу парчаланманын тә-
рәфиндә олмалыдырлар. Кал-
буки, мәндә олан информаси-
јалар тәсдиғ едир ки, Азәр-
бајжанын чәнуб зонасындағы
адамларын бәјүк әксәријәти
бу идидада дејил: мүстәғил
дөвләт гурмағ, Азәрбајҗан-
дан ајрылмағ һаггында фи-
кирлешмирләр. Буна көрә дә
чамаағын истәјинә зинд, зо-
ләләтичә јарәдәтлән гуру-
лар узуңмүрлү ола билмәз.

мәнә гаршы һеч ким күлдән
ағыр бир сөз демәјибдир.
Амма Сизин үчүн маралы
бир эпизод даныша биләрәм.

Бақы шәһәр полис идарә-
синин тәһридханасынын тәк,
адамлы нәмерасында галыр-
дым. Кечә саат 12-дә јаныма
бир нәфәри салдылар. Өзү-
нү Јашар Зәјналлов кими тәг-
дип едән бу шәхс куја АХЧ
Ленинград шә’бәсинин рәһбә-
ри олуб. Дејди ки, 200 нәфәр
силәһли адамла нәмәјимизә
кәлибмиш вә АХЧ гаршы,
сындағы митинг заманы
атышма олмуш, чоҳлу адам
әлмушдур. Ону исә куја лу-
туб бура салыблар. Мән ба-
ша дүшүдүм ки, о, јалан да-
нышыр. Өзүңү мәнә сијаси
мүтәғиғ кими кәстәрмәкдән
бир шәј чыхмадығыны көрән-
дә, өзүңү мәнһур рәсидивист
кими тәғдим еләмәјә башла-
ды; дејди ки, мән «Јашка—
звәрәм, бура мәнин нәмә-
рамдыр, сән кимсән бура кәл-
мисән вә с. вә и. Сәјүш сәјмә-
јә, тәһгирә кәчмәјә башлады.
Мәчә бирдән дуруб үстүмә
һүчүм чәкди, бу вахт ону
итәләдән вә о, асанлығла је-
рә јакылды. Баша дүшүдүм
ки, бу, һеч дә рәсидивист
«Јашка—звәр»—филян дејил,
адиңчә һәрмоандыр. Сонра
тапыны дејдүм вә төләб ел-
диди ки, бизи ајырысыллар. Тә-
ләбимә әмәл олунду.

Бундан башга башыма һеч
бир мағалы саркузаат кал-
дыр, бәјүк әһали күтләләри
бу идидада дејил: мүстәғил
дөвләт гурмағ, Азәрбајҗан-
дан ајрылмағ һаггында фи-
кирлешмирләр. Буна көрә дә
чамаағын истәјинә зинд, зо-
ләләтичә јарәдәтлән гуру-
лар узуңмүрлү ола билмәз.

Х. Ә Б Ә Р Л Ә Р

ПАКИСТАН СӨФИРИ ИЛӘ КӨРҮШ

Августун 13-дә Мүсават Партијасы катибләриндән
Нијази Мәһди, Рауф Арифоглу, Мәчлис үзвү Әскәр
Әһмәд вә партија үзвү Сәбир Мәммедов Пакиста-
нын Азәрбајҗандағы сәфири чәнаб Сәид Исмәт Чод-
ри илә көрүшүшләр.

Көрүш заманы Нијази Мәһди партијанын дүнәни
вә бүкүнү, Азәрбајжан чөмијјәтиндә онун тутдуғу
мөвгә вә парламентдә депутатларла тәмсил едилмә-
си һаггында, ејни заманда Азәрбајҗанда кедән ич-
тимаи-сијаси просесләрлә бағлы мә’лумат верди.
Пакистанын Ислам дүнјасынын ејүнмәли өрнәкләр-
дән бири олдуғуну гејд едән Нијази Мәһди билдир-
ди ки, Пакистан дүнјасыны ејрәнмәк мусаватчылар
үчүн чох еһемийәтлидир. Онун үчүн дә Пакистанын
ичтимаи-сијаси тәшкиләтләри илә әләғә, бу әлкә
һаггында информәсија, сәпкили әдәбијјат, мұхтәлиф
көмәјә еһтијаж вар. Бу ишдә чәнаб сәфир бизә јар-
дымчы ола биләр. Даһа сонра о гејд етди; биз би-
лирик ки, Пакистан Азәрбајжанын растлашдығы бир
сыра проблемләрлә 1947-чи илден сонра растлаш-
мышды. Онун да гаршысында демографик, иғтиса-
ди, сијаси, Ислам мәдәнијјәтини инкишаф етдирмәк
вә с. кими охшар проблемләр дурурду. Бу бахым-
дан Пакистанын тәһрүбәсини ејрәнмәк бизим үчүн
чох фәјдәлидыр.

Чәнаб сәфир чаваб олараг билдирди ки, о, Мүса-
ват Партијасы һаггында јәшидиб бир һәрда ки, бу
партија парламентдә депутатларла тәмсил олунуб,

— Дејдијим кими, мән бу
саатты вәзијјәтлә кифәјәт
гәдәр таным дејиләм. ММ-ин
сон иҗласына да имнан тагыб
телевизијяда там баха бил-
радылмасы илә әләғәдәр мә-
сәлә күндәлијә салынсын вә
мүзакирә едилсин. Лакин,
тәсәсуф ки, о заман һәмин
тәклиф гәбул едилмәди. Мә-
нәһәтлә, әһәтлә, әһәтлә...

саатты вәзифәтле кифајәт гәдәр тәғийн дәјиләм. ММ-ин сон ичласына да имкан тапыб телевизијада там баха бил-мәшшәм.

Тәби ки, бир төрәфдән Азербәјчанын чәнубунда сепаратизм мејлинин күчлән-мәси, дијәр төрәфдән дө, Ермәнистанын силәһлы гүвәләринин јени һүкүмдары, јени ишғал әмәлийәтләри онсуз да мүрәккәб олан вә әлфјәти даһа да ағырлашды-рыр вә көрүрүр, јахын вахт-ларда Азербәјчанын индикли рәһбәрләри дө, дијәр сија-сәтчиләр дө бир сыра мох ағыр проблемләрлә үләнмә-ли олачаклар. Һәдәлик анчаг бу гәдәр шәјә биләрәм.

Мән елә һәмин һәбс олун-дуғум күн ММ-дә тәклиф ет-дим ки, уддурма ТМР-ин ја-

сәлә күндәлијә салынсын вә музакирә едилсин. Лакин, тәссүф ки, о заман һәмин тәклиф гәбул едилмәди. Мән елә кәлир ки, о вахт, јәни бир ај өввәл буна лазими диггәт көстәрилсәјди, бир сыра мәсәләләрин габағыны алмаг оларды.

Суал: Сиз парламентдәки сон чыхышында демишди-киз ки, ММ тарихдә галачаг. Бундан бир аз кечмишш һәмни Милли Мәчлис Сизин һәбсинизә разылыг верди. Инди фикриниз дәјишмәни. Сизни сиз ки?

Ҷаваб: ММ онсуз да тарихдә галачаг. Садәчә оларағ, мәнфи нишанла; ја мүәбәт нишанла галачаг—бу; башга мәсәләдир. Ининчиси, ММ-ин гәбул елдији гәрарлар һаг-

О ки галды, мәннн һәбс-и-мә ичазә вермәсинә, мән чә-лышдым ки, онларын ети-мадыны һәбс алынанда да доғрудулм. Билрсиниз, ет-рафта өкәр силәһлы гүвә-ләр тәәјиг көстәрирсә, ким бизә тәғминат верә биләр ки, лаг бурда оланларын һәм-си, принципал сурәтдә ахы-рачәд өз мөгәјнән чәкил-мәјчәк; тәләб олунан гәра-ра сәс вермәјчәк.

Суал: Артыг билдијиниз ким. Сиз һәбсдә оларкән ММ президентә етимад һаг-гында референдум кечир-мәк гәрара алыб. Сизин буна

рәчдәдә реалдыр?
Ҷаваб: Мән мүмунјәтлә, 92-чи илин мартындан баш-лајарағ, чалышмышам ки, Азербәјчанда мүмкүн гәдәр аз сечки, референдум кечи-рилсин. Чүнки, он илләрдә республиканын вәзифјәти елә-дир ки, һәр бир сечки, рефе-рендум истәр-истәмәз мүәјјән иттикләрлә нәтичәләнир. Бу бахымдан инди референдум кечирилмәси, мәнә елә кәлир ки, мөгәсәдуғун дәјилдир;

О ки, галды, президентин гајытмасы мәсәләсинә. Дүзү,

Ҷамаәтин истәјин анлд, зо-умулағла јарәдҗилән гурум-лар үзүнәмүрүлү ола билмәз.
Мәнә елә кәлир ки, Азербәјчан чәмијјәтинин гүд-рәти она чатачаг ки, респуб-ликаны парчаламаг истәјән гүвәләрин сәјләринин гәр-шысыны алсын.

Суал: Һансы шөртләрлә Сизин һәбсдән бурахылар?
Ҷаваб: Мәни замина бура-хылар вә илтизамна мә алыб: кылар ки, истинтаг кетдији дөврлә Бағыны тәрк етмә-јим. Мәни зијәлҗылардан ики нефәр—Анар вә Јусиф Сә-мәдоғлу замина көтүрүлбәр. Һәбсдә олдуғум мүддәтдә

Ҷәнәб сәфир чәваб оларағ билдирди ки, о, Муса-ваг Партијасы һағында јәшидиб бир һәлдә ки. Бу партија парламентдә депутатларла тәмсил олунуб, демәли, о, халгы тәмсил едир. Даһа сонра сәфир гејд етди ки, Пакистан Азербәјчанын дахилиндә вә харичиндә баш верән һадисәләрдән нарәһатдыр. Пакистан Ермәнистанын ишғалчы һәрәкәтләрини һәммишә олдуғу кими, јәнә дө пәсләјр. О, Пакистан-нын Азербәјчаны бүтүн бәјнәлхалғ төшкилатларда ардычыл мүдафиә етдијини, ејни заманда, такчә бу-нунла кифајәтләнмәјрәк, өлкәләримиз арасында дипломатик өләгәләр јарандан бәри Азербәјчана итгисади, техники, һуманитар вә б. јардымлар едир. Бунунла белә, Азербәјчанын дахили ишләринә гарышмыр. Оуну дөвләти үчүн Азербәјчанда кимин һакимијәтдә олмасынын өһәмијјәти жохдур. Теки бу реһбәр халғын истәјинә олсун. «Дијәр дөвләт-ләрдән фәргли оларағ, Сизин нефтиниздә көзүмүз жохдур, биз сизә үрәјимизлә бағлылыг»,—дејә өз дөвләтинин хош нијјәтини бир даһа изһәр едән Ҷәнәб сәфир Нијази бәјин тохундуғу мәсәләләрә өз мүсбәт мүнәсибәтини билдирәрәк, сәјләди ки, Азербәјчан дөвләти Пакистан үчүн сәфирлик бинасы ве-рәндән сонра, Сизин партија илә өләгә, өлкә һағын-да өдәбијјат вә информасија илә тәғмин етмәк иши дө гејдәсында олачағ.

—Ләнкәран һадисәләринин гәршысыны алмаг үчүн мөвдү иттидар сон тәдбир кими сиз-чә, һансы вәситәләрә ел ата биләр?
—Мәнә елә кәлир ки, ТМР-ин јарәдҗилмасы үчүн һеч бир зәмин жохдур. Буна кәрә дө бу мәсәләни сәзлә, јәни силәһсиз һәлл етмәк мүмкүндүр. Тәби ки, һәмин сөз тәкмә ағсағгал мәсләһәтиндән жох һәм дө дөв-ләт сөзүндән, дөвләт тәзјигини дән ибарәт олмалыдыр.
—Дәјидијиз зәмин жохдурса, да, өвәзиндә онларын әлиндә силәһ вәр.
—Һәмин гүвәләр, онларын чох һиссәси о вахта гәдәр бу идејаны мүдафиә едәкәкләр ки, онлар мәркәздән тәзјиг һисс өләмәјчәкләр. Анчаг бу тәзјиг вә тулдуғлары ишин сиз нәтичә илә гуртәрәчағыны һисс өләмәјә башлајанда кәри чәкилчәкләр.
—Бес Мәнчә һадисәләри үчүн һансы зәмин вәр иди?
—Өн азы иттидара гәршы өһәлидә олан инамсызлыг формасында зәмин вәр иди.
—Чәнуб зонасында вәзифјә-ти нормаллашдырмағ үчүн баш изәрә верилмиш үч күн әрзиндә һадисәләри Јолунә го-мағ мүмкүндүрмү?
—Бу Сурәт һусәјносла Әли-к-рам Һәмбәтов арасындагы өләгәләрин характериндән асы-лыдыр.

Һәбсдә олдуғум мүддәтдә

Ҷәнәб сәфир чәваб оларағ билдирди ки, о, Муса-ваг Партијасы һағында јәшидиб бир һәлдә ки. Бу партија парламентдә депутатларла тәмсил олунуб, демәли, о, халгы тәмсил едир. Даһа сонра сәфир гејд етди ки, Пакистан Азербәјчанын дахилиндә вә харичиндә баш верән һадисәләрдән нарәһатдыр. Пакистан Ермәнистанын ишғалчы һәрәкәтләрини һәммишә олдуғу кими, јәнә дө пәсләјр. О, Пакистан-нын Азербәјчаны бүтүн бәјнәлхалғ төшкилатларда ардычыл мүдафиә етдијини, ејни заманда, такчә бу-нунла кифајәтләнмәјрәк, өлкәләримиз арасында дипломатик өләгәләр јарандан бәри Азербәјчана итгисади, техники, һуманитар вә б. јардымлар едир. Бунунла белә, Азербәјчанын дахили ишләринә гарышмыр. Оуну дөвләти үчүн Азербәјчанда кимин һакимијәтдә олмасынын өһәмијјәти жохдур. Теки бу реһбәр халғын истәјинә олсун. «Дијәр дөвләт-ләрдән фәргли оларағ, Сизин нефтиниздә көзүмүз жохдур, биз сизә үрәјимизлә бағлылыг»,—дејә өз дөвләтинин хош нијјәтини бир даһа изһәр едән Ҷәнәб сәфир Нијази бәјин тохундуғу мәсәләләрә өз мүсбәт мүнәсибәтини билдирәрәк, сәјләди ки, Азербәјчан дөвләти Пакистан үчүн сәфирлик бинасы ве-рәндән сонра, Сизин партија илә өләгә, өлкә һағын-да өдәбијјат вә информасија илә тәғмин етмәк иши дө гејдәсында олачағ.

Сәмими кәдән көрүшүн сонунда Пакистанын Азербәјчандакы сәфири Азербәјчанын өз тарихини өн бәһранлы бир мәрһөләсини јашадығыны гејд едәрәк, бизә өз мүбаризәмиздә Аллаһдан јардым диләди. «Бу дөвр сиздән даһа чох бирлик тәләб едир»,—дејә сәфир бу јолда Азербәјчан халғына өн хош ар-зу вә өһтирәмләрини изһәр етди.

—Ләнкәран һадисәләринин гәршысыны алмаг үчүн мөвдү иттидар сон тәдбир кими сиз-чә, һансы вәситәләрә ел ата биләр?
—Мәнә елә кәлир ки, ТМР-ин јарәдҗилмасы үчүн һеч бир зәмин жохдур. Буна кәрә дө бу мәсәләни сәзлә, јәни силәһсиз һәлл етмәк мүмкүндүр. Тәби ки, һәмин сөз тәкмә ағсағгал мәсләһәтиндән жох һәм дө дөв-ләт сөзүндән, дөвләт тәзјигини дән ибарәт олмалыдыр.
—Дәјидијиз зәмин жохдурса, да, өвәзиндә онларын әлиндә силәһ вәр.
—Һәмин гүвәләр, онларын чох һиссәси о вахта гәдәр бу идејаны мүдафиә едәкәкләр ки, онлар мәркәздән тәзјиг һисс өләмәјчәкләр. Анчаг бу тәзјиг вә тулдуғлары ишин сиз нәтичә илә гуртәрәчағыны һисс өләмәјә башлајанда кәри чәкилчәкләр.
—Бес Мәнчә һадисәләри үчүн һансы зәмин вәр иди?
—Өн азы иттидара гәршы өһәлидә олан инамсызлыг формасында зәмин вәр иди.
—Чәнуб зонасында вәзифјә-ти нормаллашдырмағ үчүн баш изәрә верилмиш үч күн әрзиндә һадисәләри Јолунә го-мағ мүмкүндүрмү?
—Бу Сурәт һусәјносла Әли-к-рам Һәмбәтов арасындагы өләгәләрин характериндән асы-лыдыр.

Һәбсдә олдуғум мүддәтдә

Сәмими кәдән көрүшүн сонунда Пакистанын Азербәјчандакы сәфири Азербәјчанын өз тарихини өн бәһранлы бир мәрһөләсини јашадығыны гејд едәрәк, бизә өз мүбаризәмиздә Аллаһдан јардым диләди. «Бу дөвр сиздән даһа чох бирлик тәләб едир»,—дејә сәфир бу јолда Азербәјчан халғына өн хош ар-зу вә өһтирәмләрини изһәр етди.

Нијази Мәһди Мусават Партијасы адындан сәфи-рә гәбул үчүн миннәтдәрлиғыны билдирди.

«ЈЕНИ МУСАВАТ».

«КӨНЧӘ, НЕЧӨСӨНІ»

Көнчәдә криминокән вәзијәт кәскинләшмишдир. Бу һәфтә әрзиндә Мәсҗидин Јаһында 5 нефәр гәтлә јетирилмишдир. Шөһәрдә кәркичлик дјулулур. 709 нәмрәли һәрби һиссәнин сүрүчүсү сәрхош вәзијәттә бир миник машынынн үстүндән кечмишдир. һадисә нәтичәсиндә үч нефәр һәлак олмушдур. һәмин һәрби һиссәнин ескәрләри һәр кечә Көнчә чағынын саһилиндә атәшфәшанлыг төшкил едир, һәтта Көнчә шөһәр ДИШ-ин мүстәнтиғини дө әзишдирмәкдән чәкинләмишләр.

Һәмлә РӘНИМҒЫЗЫ.

«НАХЧЫВАН» ГӘЗЕТИ ӨЗҮНҮ ТӘКЗИБ ЕДИР...

ИСА ГӘМБӘРИН 7 О ТАГЛЫ МӘНЗИЛИ ӘЛӘ КЕЧИРМӘСИ ЈАЛАНДЫР

Гәзетимизин бу ил 26-чы сајында «Гәдәсыз ојун» сәрләвһәли јазы дәрч олунмушду. һәммин мөгә-лә илә бағлы екс-спикер Иса Гәмбәрден рәсми мөк-түб алмышдығ. Мөк-түбдә дејилди ки, мөгә-ләнин мүәллифи Н. һәсән-әли она бәһтан атмыш, ку-ја Алимләр өвиндә Мика-јыл һусәјносла мөксүс 7 отағлы мәнзилә әлә кечирдијини јазмышдыр. Бу

күнләрдә республика про-курорлуғундан алдығымыз мө-лумата көрә фәкт һәги-гәтан тәсдиғ олунмамыш-дыр.

Мөгәләнин мүәллифи Н. һәсәнәли чәзаланды-рылмышдыр. Биз Иса Гәмбәрден вә «Нахчыван» гәзетинин оху-чуларындан гејри-дөгиг мө-лумата көрә үзр истә-јирик.

Гәзетин 10 август нәмрәсиндән

ШӘНИД НӘСЛИМИН АЗМАН ОҒЛУ...

ДҮНЈАМАЛЫЈЕВ МӘһӘРРӘМ

26 јашында аз иш кәр-медин,—бу милләт вә вә-тән үчүн. Арауларына сы-ғышмырдын... Сөн бәјүк ишләр үчүн доғулмаш-дун.
Мәнимчүн дөһшәтли бир ишди—достларыма баш-сағлығы јазмағ, Мәһәррәм. Кимдән көзләсәм дө, сөн-дән көзләмирдим өлүмү. Она кәрә дө инанмадым илк анлар...
Көнчәдәки тәләбә чәб-һәчиләрдән өн чох үрәји-мә јахыны сән идин. Өзүн

дө билрдин буну. Дост-лашдығ. Кетдин Чулфаја. Мүсаватын јерли шә-бә-сини гурдун—һөјәтыны сија-сәтә һәср етдин. Мү-саватын өн јахшы төшки-латларындан иди Чулфа төшкилаты. Она кәрә ки, ону Мүсаватын өн јахшы оғулларындан бири гур-мушду. Өмәјин һәдәр кет-мәди. Адыны анан, үғрун-да шәһид олдуғун јола садиг гардашларын сәни унутмајачағ, Мәһәррәм,)

Аллаһ сәнә рәһмәт еләсин, шәһид нәс-лимин АЗМАН ОҒЛУ!

Рауф АРИФОҒЛУ.

ИСА ГӘМБӘР: «ЧӘМИЈЈӘТИН АЈРЫ-АЈРЫ АДАМЛАРЫ ДЕМОКРАТИК РОЛУНУ ОЈНАМАҒА МӘЧБҮР ЕДИР»

—Иса бәј, һәбсдән бурахыл-мағынызы демократијанын гә-ләбәси һесаб едирсинизми!
—Мәним бурахылмағым һәм Азербәјчанын дахилиндә, һәм дө харичдә иттимајјәтин, ајры-ајры төшкилатларын, ајры-ајры нуфузлу шәхсләри мүрачәт-ләринин, хәтиш тәләбләринин нәтичәсидир. Бу исә Азербәјчан-дә вәтәндаш чәмијјәтинин, демократиқ чәмијјәтин мүәјјән гәдәр инкишаф еләдијини сү-бут едир. Бүтүн чәтинликләрә төһлүкә вә горхуларә бахмаја, рағ, һансысә тәләб ирәли сүр-мәк мәрдлик тәләб едир. Дә-мәли, өтан илләр Азербәјчан үчүн өһәмијјәтсиз кәчмәзиб, мүәјјән кәфијјәт дәјишдикликлә-ри баш вериб, азад мөтбуәт формалашыб.

—Бууу јени иттидары кәри чәкинләсә кими гүмләндир-мәк олармы?
— Билрсинизми, бир вәр, мәһијәт етибары илә демократ олан адәмләр, бир вәр сијасы мөвҗәинә, өһәдәсинә көрә демократ ола-лар, бир дө вәр дүңјанын де-мократија дүңјасы олдуғуну дәрк едиб, демократијанын ојун гәјдәларына мүмкүн гәдәр өмәл өләмәјә чәлышан адәм-лар. Индики һалда үчүнчү вә-

рианти гејд өләмәк олар. Бу өзү дө пис һәл дөјил. Чәмијјәт ајры-ајры сијәсәтчиләри демо-крат ролуну мөчбүр едирсә, бу, јахшы кәстәрчидир.

—Истинтагы вә мәнчәмәнин объектив јәкунунә инанырсы-нызыми?
—Көнчә һадисәләри үзрә мүс-тәғил прокурор тәјин едилмә-си бизим тәләбләримиздән би-моридир. Чүнки бу олмәс, истин-тағив объектив апарылачағына һәч бир инәм жохдур. Бу дә өз нәвбәсиндә мәнчәмәнин иши-нә өз тәсирини кәстәрәчәк.

—Анчаг Азербәјчанда бир рәал-лыг дө вәр ки, киминсә чинәјәт едиб-өтмәсини мәнчәмә, һү-ғуг —мүнафизә органлары му-әјјәнләшдирмир. Јахшы һалда сијасы вәзијәт, пис һалда сија-си конјуктура һәр шәји һәлл едир.
—Јахын дөвр үчүн онлардан һансынын үстүлүјү даһа чох өһтимал олунур!
—Мән мүәјјән прогноз верә биләрәм, анчағ мәнә әлә кә-лир ки, буну әләсәм һәмин прогнозун баш тутмамасы үчүн мүәјјән гүвәләр дәһа чох фә-аллыг кәстәрәчәкләр.

—Депутат статусундан исти-фадә едәрәк, Милли Мәчлисин ичласларында иштирак етмәк

—Нејә көрә?
—Бу даһа чох психоложи бир моментдир. Адамдә бәлә бир фикир ојаныр ки, сәнин һәр һансы бир сөзүн, вә ја бәјәнә-тин өз шәхси тәләјиндән на-рә, һатлыг кими јозула биләр, ја-хүд һүчүм өләмәк һүғугу мү-дафиә етмәк кими гүмләтлән-дирилә биләр. сәнин һәбсин һағында әдаләтсиз, гејри-ғану-ни гәрәр вәрән адәмләрә гар-шы чыхмағ иканы кими көрү-нә биләр. Гауун бахымындан исә һеч бир мәһдудјәјәт жо-хдур.

—Иса бәј, һәбсдән бурахыл-мағынызы демократијанын гә-ләбәси һесаб едирсинизми!
—Мәним бурахылмағым һәм Азербәјчанын дахилиндә, һәм дө харичдә иттимајјәтин, ајры-ајры төшкилатларын, ајры-ајры нуфузлу шәхсләри мүрачәт-ләринин, хәтиш тәләбләринин нәтичәсидир. Бу исә Азербәјчан-дә вәтәндаш чәмијјәтинин, демократиқ чәмијјәтин мүәјјән гәдәр инкишаф еләдијини сү-бут едир. Бүтүн чәтинликләрә төһлүкә вә горхуларә бахмаја, рағ, һансысә тәләб ирәли сүр-мәк мәрдлик тәләб едир. Дә-мәли, өтан илләр Азербәјчан үчүн өһәмијјәтсиз кәчмәзиб, мүәјјән кәфијјәт дәјишдикликлә-ри баш вериб, азад мөтбуәт формалашыб.
—Бууу јени иттидары кәри чәкинләсә кими гүмләндир-мәк олармы?
— Билрсинизми, бир вәр, мәһијәт етибары илә демократ олан адәмләр, бир вәр сијасы мөвҗәинә, өһәдәсинә көрә демократ ола-лар, бир дө вәр дүңјанын де-мократија дүңјасы олдуғуну дәрк едиб, демократијанын ојун гәјдәларына мүмкүн гәдәр өмәл өләмәјә чәлышан адәм-лар. Индики һалда үчүнчү вә-

КЕЧИРИЛӘН МӘТБУАТ КОНФРАНСЫНДА ОЛУБ, ЈАХЫН НӘМРӘМИЗДӘ МӘТБУАТ КОНФРАНСЫН-ДАН ҺАЗЫРЛАНМИШ ЈАЗЫНЫ ОХУЛАЧАҒЫНЫЗ. ГӘЗЕТИМИЗИ ИЗЛӘЙИЗ.

Иса Гәмбәрин мэтбуат конفرансы

(Өзвәли 1-чи сөһифәдә)

Җери кәлимшәкән, сиз баят мөндән физики тәзҗигләр һаггында сорущудуыз.

Суал: Сиз республикадаки һадисәләре дәир нечә прогноз верәдиниз?

Чаваб: Бу саат прогноз вермак чөтиндир, һәр шәј Азәрбајҗаннн үмүни вәзҗијәтиндән асыгы олачагдыр.

Суал: Сизни вә һәмчигини

С. Әкбәровун вә И. Ширно-вун һөбсини гејри-тануни һөсәб едирләр. Буна Сизни мунасибәтиниз?

Чаваб: Бу барәдә чох ја. зылыб. Инди һәмҗа мө'лум-дур ки, ММ бизим һөсәб олунмагымыза дејил, садәчә чи-најет мес'улијәтинә чәдб олунмагымыза разылыг вә-риб. Вә әдәтән, дејирлар ки, мөним де вахтымда белә олуб. Мән сөһвими бојнума

алырам. Анчаг төәссуф ки, о вахт һеч ким—вә Али Сове-тин һугушчунаслары, нә де мустәһил һугушчунаслар мө-нә мурачәт едиб, бунун дү-күн олмадыгыны демәјибләр. Анчаг сөһвә вәрса, һансыса

Матбуат конفرансынын сонунда Иса Гәмбәр «дөрдүнчү һакимијәт» нумајәндәләриндән хәшиш етди ки, гәзәт сә-һифәләриндә оқун һөсәбдән азад олунмасына чалышан бү-түн шәхсләре дәрин төшәккүрүнү чатдырсынлар.

М. РАСИМ.

мәрһәләдә о дүәәлдилмәли-дир: Ја ММ бизим һөсәб едл-мөјимизә дәир гәрар гәбул етмәлидир, ја да һәмнин депу-татлар гејри-тануни һөсәб алындыгылары үчүн азад едлмәлидирләр. Төәссуф ки, мөни де һәмнин танунун маддәсинә керә азад еләмә-јиб, садәчә замини бураһыб-лар. Лакин бу о демәк дејил ки, бу истигамәтдә фәәлијәт дәјәндәрымалдыр. Мән де өз имканларымдан истифадә едәрәк, халт депутатлары Сүләһәддин Әкбәров вә Ихти-Јар Ширинов һаггында гәти-имкан гәдбирини ләғв олун-масына чалышацагам. Чүнки онларны һөсәб гејри-тануни-дир.

ТАҺИР КӘРИМЛИ НИЈӘ ИСТЕ'ФА ВЕРДИ?

«Ијулун 29-да исте'фа вер-дикдән сонра узун мүддәт аиләмлә көрүшә билмәдјим үчүн Ағсуја—ата евимә кетдим. Гардашым Фәхрәддин аиләси-ни орадан ныхара билмишди. Дикәр гардашым Ваһид Кәрим-ли вә мән аиләмлә бирликдә полис ишчиләринин муһасирә-синә дүшдүк. Августун 2-си, саат 01.00-дан 05.30-а кими еви-миз аташә тутулду. Кечә саат 04.00 рәдәләриндә мән орадан чыхараг, кизли јолларла Ба-кыја кәтирә билдиләр. Мөндән сонра гардашым Ваһиди, го-һумларым Заһир бәји, ағсагал Ариф дәјини, Видади бәји вә бизи гејри-тануни силәһли дөс-тәләрдән горујан баш ләјтенант Ариф Ханкәлдијевин пагонла-рыны сәкәрәк, һөсәб едилбәр. Сөн мө'лумата керә, онлар азад олунубләр. Ејни заманда, сүрү-чүмү һөсәб етмиш. хидмәти ма-шынымы вә силәһымы оғурла-мышдылар. (Машины баш на-зир С. һүсәјновун муһафизәчи-ләринә верибләр). Бунунла әла-гәдәр һ. Әлијевә вә һугуш-му-һафизә органларына мурачәт етсәм де, һеч бир тәдбир кә-рулмәјиб»—Бу сәзләр кечмиш иғтидарын вәзифәдә галан со-ңунда...

ләр, тәхрибатлар нәтичәсиндә вәзифәсиндән исте'фа верди вә өз исте'фасынын сәбәбләрини о, белә ачыглады:

—Исте'фа вермәјимин әсәс сәбәби Али Мәһкәмәдә мәнә гаршы муһалифәтин јаранмасы олду. Доғрус, мәнә гаршы бу гәдәр әкс гүвәләрин мейдана кәлчәјини көзләмирдим. 30—40 күн мүддәтиндә республи-канын инзибати органлары Али Мәһкәмәнин сәдри вәзифәсин-дә чалышдығым дөврдә апар-дығым ишләр, јашајышын һаг-гында марағланмышдылар. Милли Мәңлисдә Али Мәһкәмә үзвләринин һәр чүр мөшәт сөһбәтләри апармаларына гә-дәр имкан јаратдым. Конфликт-лә әлағәдәр депутат комиссија-сы да јарадылды. Комиссија бүтүн бу «ганунсузлуғларын» анчаг мөшәт сөһбәти олдуғу-ну, һәрәкәтләримдә һеч бир танун позунтусу олмадығы һагдә гәрар чыхарды. Али Мәһ-кәмәдә јаранмыш реал вәзҗи-јәт (артыг елә бир вәзҗијәт јә-ранмышды ки, табеличилијим-дә олан ишчиләр әлағә телефо-нуна чаваб вермир, ишлә әла-гәдәр һеч бир мәрүзә илә чы-хыш етмирдиләр, санки Али

нә дејә биләрсиниз!

—Бәли, демократик блокдан олан депутат јолдашларымла мөсләһәтләшдикдән сонра белә бир гәрара кәлдик ки, сон анда һ. Әлијевлә көрүшүм вә сонра исте'фа верим.

—Сижәси рәғиб олсар да, һ. Әлијев мәнә чох мөһрибан гаршылады вә билдирди ки, ишләмәјимә е'тиразы јохдур, анчаг о коллективдә ишләмә-јим чәтин олачак. һ. Әлијевин бир фикри сөһбәтимизин әсәс мөвзусу олду: «Чох гижмәтлән-дирирәм ки, Сиз ахыра гәдәр мөвгејиниздән вә Әбулфәз бә-ји мудафизә етмәјиниздән дән-мәдиниз».

—Сөһбәт заманы сизә һансы-са бир вәзифә тәклиф олунду-му!

—Бәли, белә бир тәклиф олунду. Лакин мән һәмнин тәк-лифи гәбул етмәдим.

—Һазырда сизә тәзҗигләр давам едирми!

—Бакыја кәлдикдән сонра тез-тез јерими дөјиширәм. Мө'лумат верибләр ки, ДИН-дән полис ишчиләри ахтарыблар, ејни заманда Ағсудән да һәдә-ләр чатдырылыб. һакимијәт органлары исә һәлә ки, бу һа-дисејә реаксија вермәјибләр.

—Бундан сонра нә ишлә мөшғул олачагыныыз!

—Јә'гин ки, АХЧ-ин стру-ктурларында фәәлијәт кәстәрә-чөјәм. Башлыча фәәлијәтимсә ијунун 24-дә ганунсуз шәкилдә едлмәләри дөвләт органларында...

...Сонучда бәлкә бир на-ғыл галачаг: «Бири варды, би-ри јохду, Азәрбајҗан адында бир мөмләкәт варды бу јер үзүндә...».

Бәлкә де һеч бир нағыл-филән олмајачаг; еләчә һәмишә олдуғу кими, дүшмәнләримизин бизим барәмиздә гураш-дырдыгылары даһа бир «тарих-чөјнин сон сөһифәси бәһс едә-чәк индики күнләримиздән...

Ола билсин ки...

Һәр шәј ола биләр, һәр шәј Вә бу ола билчәкләрин, әв-вәл-ахыр өз јерини тутачаг со-нучун башланғычы мөһз јаша-дығымыз бу күнләрдә гоју-лур...

Артыг гојулуб! Вә... һәр шәј һәмнин дөһшәтли сонлуғун ја-хынлашмасына апармагдадыр...

АЛЛАҺ, ГОРУ БИЗИ БУ АҒЫР ГИСМӘТДӘН!

X X X

«Азәрбајҗан дәрдинин бир әср гәдәр јашы вар; һәлә бу јүзиллијин башында әски Мол-ла Нәсрәддин чилдиндә орта-ја чыхан МИРЗӘ ЧӘЛИЛ бу дәрдин үстүнү ачмышды: «АХ, ЈАЗЫГ МИЛЛӘТИ АХ БИЧАРӘ ВӘТӘН!»—дејә-дејә ган ағла-мыш, наданлыг вә чаһиллик јувасына чеврилән јурди хил-ласыны арамшыды. Гәфләт ју-хусуна далмыш һәмвәтәнлә-рин дәрди үрөјиндә гүбәр еј-ләсә де, үмидини үзәммишди Мирзә Чәлил онлардан: ма-ариф зиясы илә кәзү ачылачак милләтин бир күн ојаныб аја-ға галхачагына вә өз тәләјинә сәһиб дурчагына инанырды рәһмәтлик.

Үстүндән нә гәдәр өтәндән сонра аз-чох маарифләнән, аз-

АЗӘРБАЈҗАН ДӘРДИ...

(ЕССЕ)

X X X

чох сивилизәсија тапан милләт өзүнә, мөмләкәтинә јијәлик етмәк јолуна үз тутду нөһәјәт. Садәчә, әһали вә кимләринсә төбәәси олмаг истәмәјәрәк, АЗАД МИЛЛӘТ олмаг арзусу-ну ифадә етди ахыр ки.

Ахыр ки... Нә јахшы ки... Әлимизи үзүмүзә галдырыб: «Илаһи, чох шүкүр!»—сөйләдик вә аз гала јүз илин, мин илин бизи көзләјән севинчини бирчә анда чанымызда дүјүдү, һисс етдик. ...Вә адама елә кәлирди ки, әсрин әввәлләриндән баба-ларымызын бизә ашыладығы. о вахтдан бәри ичимиздә да-шыдығымыз АЗӘРБАЈҗАН ДӘРДИ илә әсрин сонунда ар-тыг видалашмаг үзәрәјик; чүнки хиласымызы, ничатымызы тап-мышыг, ГУРТУЛУШ СӨҺРИ ДАҺА ҮЗҮМҮЗӘ АЧЫЛМАГ-ДАДЫРИ...

Лакин һејф, сәд һејф! Мөв-чудийәтин бу али севинчи, нөш'әси бизим үчүн дејилмиш, ја нәдир билмирәм, анчаг ИС-ТИГЛАЛ СЕВИНЧИНИ, АЗАД-ЛЫГ НӨШ'ӘСИНИ АХ'РБАЈҗАН ДАДА БИЛМӘДИК; дәрддән гопа билмәдик.

Јурдун башынын үстүнү алан гара булудлар гәфилдән јенә сыхлашды, үст-үстә һәр төрәф-дән бизи тәһид едән төһлүкә-ләр артаға, варлыгымызы сар-сытмаға башлады...

Вә өлүм-ғалым мөнкөнәсиндә чабалајан бу бәдбәхт мөмлә-кәтин гејрәтли- өвләдларынын гәлбиндә гәвр еләјән Азәрбај-җан дәрди јени бир шиддәтлә баш галдырмагда, руһуну өз-мөкдә...

Бу күн Азәрбајҗан керчәк-лији дөһшәтли бир јухуја бөһ-зәјир; һа силкиниб ајылмаг, кәзләрини ири-ири ачыб әтра-финда баш верәнләрә «ајыг» нөзәрлә бахмаг вә бунларны һәгигәт олмадығына өзүнү инандырмаг истәјирсән,—анчаг хејри јохдур; һәр дөфә баш ве-рәнләр бир аз әввәлкиндән да-һа һејбәтли, даһа горхунч, даһа төһлүкәли олур, истәр-истәмәз реаллығын сөрт, амансыз үзү илә габаг-габаға галырсан. Бу күн әксерийәтимизин һалыңы ифадә едән даһили овғат, әһ-вал-руһијә бөләдир вә бу һал етәләт үзәр нә гәдәр чох да-вам едирсә, о, гәдәр де биз һамымыза бир нөфәр кими сир-рәјәт етмәли олан АЗӘРБАЈ-җАН ДӘРДИНИ анламагдан. бү-түн варлыгымызла дүјамагдан кенарда галырыг. Она керә де бу күн бу дәрдин һәгиги ағры-сыны чөкәнләр милләтин чох кичик бир азлығыны төшкил едирләр; бәјүк әксерийәт исе шашырымыш, кәјикмиш бир вә-зҗијәтдә мәнәсыз мөвчудийәт дәирәсиндән чыха билмир, санки фатал мөһкумулуғун гаршы-сында ачизлијини гәбул етмиш... Бу исе дәрдимизин үстүндән дәрд артырыр.

X X X

...АЗӘРБАЈҗАН ДӘРДИ... КИ-МИН ДӘРДИДИР БУ ДӘРДИ ДӘРДИМ БӘЈҮК—АЗӘРБАЈ-җАН ДӘРДИ...

М. РАСИМ.

И. һәмидовун мэтбуат конفرансында Ортаја чыхан бир марағлы суал һаггында

Августун 11-дә АХЧ ге-раркаһынын акт залында «Кабиг» ДИН И. һәмидовун мэтбуат конفرансы олду.

дәси Рәмиз Рәзәјевин мэт-буат конفرансында вер-диди информасија илә бағлы иди. һәмнин инфор-

хилиндә јараначаг нара-зылығлардан истифадә едәрәк И. һәмидов Азәр-бајҗанда дөвләт чеврили-

мэтбуат конفرансы ке-чирилмәли иди. Вә бу конفرанс намә'лум сә-

...рине верилер, бунунла эле гедар Н. Әлиеве вә һүгүг-мүһафизе органларына мүраҷиәт етсәм дә, һең бир тәдбир кәрулмәјиб»—Бу сөзләр кечмиш иғтидарын вәзиғәдә галан сонунчу кадрларындан олан, Республика Али Мәһкәмәсинин сәдри Таһир Кәримлинин мәтбуат конфрансындағы чыхышыннан кәтүрүлүб. Сон күнләр она гаршы јөнәлмиш тәзјиг-

јет (артыг эле чир вәзијәт јаранмышды ки, табеличилијимдә олан ишчиләр әләгә телефонуна чаваб вермир, ишлә әләгәдәр һең бир мәрүзе илә чыхыш етмирдиләр, санки Али Мәһкәмәнин сәдри мән дејилдим) мән исте'фа вермәк мәчбуријәтиндә гојду.

—Исте'фа вермәмишдән әввәл Н. Әлиевлә олмуш јарым саатлыг сөһбәтиниз һағғында

мәшғул олачарсыныз! —Јә'гин ки, АХЧ-ин структурларында фәалијәт кәстәрәчәјәм. Башлыча фәалијәтимсә ијунун 24-дә ганунсуз шәкилдә сәләһијәтләри әлиндән алынмыш президент Әбүлфәз Елчибәјин референдумга гәдәр Бәкыја кәтирилмәсини тә'мин етмәк үчүн шәраит јаратмаға јөнәлчәк.

КӘБИРАН.

Августун 11-дә АХЧ гәрраһынын акт залында сабиб ДИН И. һәмидовун мәтбуат конфрансы олду. И. һәмидовун мәтбуат конфрансы чағырмағынын сәбәби ондан бир күн әввәл, августун 10-да Азәрбајчанын Москвадағы сәләһијәтләи нүмәјән-

дәси Рамиз Рәзәјвин мәтбуат конфрансында вердји информәсија илә бағлы иди. һәмин информәсија ондан ибарәт иди ки, куја августун 12-дә Фузули рајону ермәниләр тәрәфиндән ишғал олуначағ вә бу һадисә илә бағлы республика да-

хилиндә јараначағ наразылығлардан истиғәдә едәрәк И. һәмидов Азәрбајчанда дәвләт чеврилиши едәчәк.

Бурада марағлы олағ бир нечә һал вар. Августун 10-да саат 12.00-да АХЧ гәрраһынын акт залында И. һәмидовун

мәтбуат конфрансы чирилмәли иди. Вә бу конфранс намә'лум сәбәбләрдән И. һәмидовун өзү тәрәфиндән онун сәһәриси күнүнә, јә'ни августун 11-ә тәхирә са-

[Арды 3-чү сәһифәдә]

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE-2053

И. ГЭМБЭР ҺӘБСДӘН ЧЫХДЫГДАН СОНРА ОНУН АЧЛЫГ

АКСИЈАСЫНА ГОШУЛАНЛАР АРАСЫНДА

«ӘСКИ МУСАВАТЧЫЛАР НӘСЛИ» БЕЈНӘЛХАЛГ ЧӘМИЈӘТИНИН ПОЧТУНДАН

Чәмијәт бир илдән чоғдур ки, рәсми фәалијәт кәстәрир. Мәгсәди, мәрәмә јурддан кәнарда сојдашларымызын бир-бири илә әләғәсини јаратмағ, онларын бүтәвлүјүнә наил олмағдыр. Дүнянын мүхтәлиф јерләриндән үрәк титрәдән гәриб јурддашларымызын мәктублары кәлир. Бу јахынларда чәмијәтә даһа ики мүсаватчы мәктуб кәндәриб. Зија Әббуззија Түркијәдән, Синаноглу Франсадан.

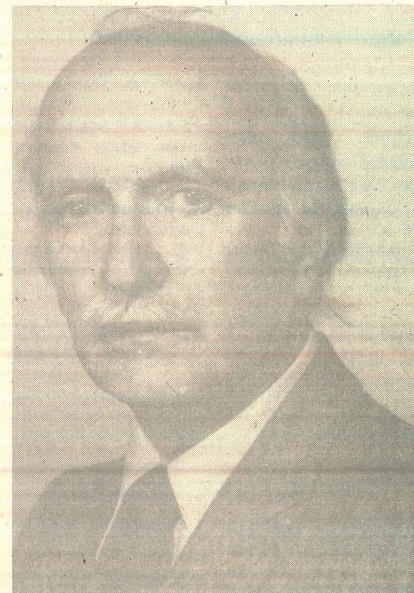
Зија Әббуззија Истанбулда јашајыр, көркәмли журналист вә гәзет нашириди. Зија бәј, 1918-чи илдә АДР-ин малијә назири олмуш Әбдүләли бәј Әмирчановун күрәкәни, јә'ни онун Истанбулда јашајан гызы Валидә ханымын һәјәт јолдашыдыр. Икинчи чаһан савашы башланан кими Зија бәј, Әбдүләли бәј Әмирчановун оғлу Фуад бәј Әмирчанла бирликдә Алманија кәлир вә азәрбајчанлы әсирләрин азад олунмасында М. Ә. Ресулзадејә көмәклик кәстәрирләр. 1943-чү илдә Алманијада Мүһачир Азәрбајчан дәвләтинин јаранмасында јахыннан иштирак едирләр.

Зија бәј Азәрбајчанын мүстәғиллик газанмасы үчүн Икинчи Чаһан мүһарибәси вә сонрағы дөвләрдә чоғ чалышмышдыр.

«Әски Мүсаватчылар нәсли» бејнәлхалг чәмијәтинин асгагал үзүв, Азәрбајчан Лекионерләринин јарадычыларындан бири вә Фәтәлибәј Дүдәнкинскинин адјутанты олмуш Кәррар бәј Әләскерлинин јахын достудур. Зија бәј мәктубла бирликдә «Јени дүшүнчә» гәзетиндә мүхтәлиф дөвләрдә чап олунмуш јазыларынын сурәтләрини кәндәриб. һәмин јазы-

дыр. Инсанлығын фәләкәтләрдән узағ галмасы үчүн, өлкәдә сақитлијин олмасы вә чаһанда да сүлһ вә һузурун һөкм сүрмәси ләзымдыр (25 мај, 1992.)

«Азәрбајчан хәјәл гәйрылығында» Азәрбајчан

лардан икисиндән бәзи парчалары мәгсәдәүјүн билиб веррик: «Јурдда сүлһ, Чаһанда сүлһ» горхағ олмаға дә'вәт дејилдир.

Бу сөзләри дејән Ата-түрк Италјан һәрбиндән Гуртулуш Зәфәринә гәкәрдәр, о чәбһәдән бу чәбһәјә әлиндә силаһ вурушмуш, сүлһә говушдугуну сандығында да, јурд дахилиндә Шейх Саит (1925) вә Дәрсим (1930) үсјанлары илә гаршылашмыш-

һөкүмәтини дәстәкләјән Мүсават Партијасынын мүуми катиби, менимлә видалашыркән, бунлары сәлвәди:

Чоғ үзкүнүк. Дүняда мейдана кәлмәкдә олан бу һадисәләрдә, Түрк гардашларымызын өнүнә чыхмыш олан, Гызыл Тешт ичиндә тарихин өн бәјүк фүрсәтини елдән вердиләр. Түркләр бундан фәјдаланмағы бачармадылар.»

18.12.1992.

ЧЭМИЈЈЭТИМИЗ ЃАГГЫНДА ДУШУНЧЭЛЭР

ОРТА ТЭБЭГЭ

(СОСИАЛ ПОРТРЕТЭ ЧИЗКИЛЭРДЭН)

Јухарылар вэ ашагылар... Бизим күтлэви шүүрдэ чэмијјетин структуру аз-чох бу төсөвүрлэрлэ чизкиленир. Белке буна көрөдир бу вэ ја дикер халларда гөти шакилдэ икије бөлүн-мөјимиз. Јухарыјама—ја ашагыја, ирә-лијәми—ја керије, соләми—ја сага мөјләнмөјимиз. Биздэ өндөр олмаг һөвәси (өлкөними, кәндини, фиргә-нини, ја елә балача бир топанни—«өндөр» олсун), ја еләчә академи-кинән тутмуш, фәһләсинән һәди-сәләрә күтлэ мүнәсибәти, «палаза бурүнмәк мөчәзи хроникки һал әл-мәш, «Јухарылар әвәлики гајдада да идәрә еләје билмир, ашагылар әвәлики кими јашамаг истәмир»... Сон илләрин ингилаби катәкилмәлери кәстәрди ки, бизим милли чэмијјәти, миздә чатышмајан—мөһз орта тәбәгә-дир, һалбуки сосиологларын фик-ринчә, чэмијјәтин мүзәннәтин, ич-тимаи-сијәси стабиллијини башлыча оләрәг «ортаджылар», чэмијјәтин «орта тәбәгә» дөјилән зүмрәси тәш-кил едир. Еләчә милли кәминиз лән-көр вурур—Јухары-ашагы, солә-сага. Заманын туганларына дуруш көтирә билмир...

Сөһбәт о сосиал кәтегоридән кә-дир ки, биздә узун мүддәт «номенк-ләтурә», «апарат», «мә'мурлар сил-ки», вэ с. әләјышлар алтында бу вә ја дикер дәрәжәдә еһтива олунурду, (бурәја «фәһлә-кәндли синифләр»-нин ардында садаладығымыз «кәлпә» кәтегориянын мөзун сөрһәдләри чевик, сүрүшкән олмуш, чэмијјәтчә

Мөвчуд гејдләри чызаркән на-турасыны өсәс көтүрдүјүм «до-стум» бу сосиал мөгамын чанлы ифәдәчисидир. О, Ә. Елчибәј ити-дары заманы N. рајонунда мөсул постда, мөсәлән «үчүнчү» олмуш, өз сөвләринә көрә, елә бир чәдид нәтичә әлдә етмәиһшәс дә дөвлә-тин мөзун (!) кәсб етмишди. Оуну нүмунәсиндә марағлы олан бир дә будур ки, узун илләр коммунист режминә гаршы сырф идеја зәми-ниндә мухалифәтдә олмуш, Халг Чөһбәси һәрәкәти илә дә ифрат гарышыг мөзунуна көрә барыш-мамыш, сон һалда ичтимаи әәру-рәт, «һөјәтә кетмәк» тәләбинә та-

кенишләндији һалда (көһнә «идәрә вә ичрә едәнләр»-ин үстүнә јениләри кәлимиш), кәјфијјәт мүзәннәтин итирмөјә башламышдыр. Адекват ола-раг, милли чэмијјәтин дајанығлыгын-дан сөз ачмаг мүмкүнсүз олмушдыр. Амма зәһф дә олса, башга бир тен-дәнсизја дә көрүнмәкдәдир. һакимиј-јәтләр кәдир вә кәлир, Кабинетләр дөјишир, апаратлар сөкүлүр вә јени-дән гурулура да... Фәләјин чәрхи тәбәгәсини дә әләвә етмәк олар ки, бу, јазымызын предметиһи тәшкил етмир). Ајдындыр ки, бу күн һәмин «кәһнә»-нин дашыны даш үстүндә гојмајыб, үстү алта, алты үстә чевә-рирсә дә, «орта» дөјилән өһсәнә јериндәдир. Вә һәр дәфә, «кәддиб, кәләнләрдән» (назираһдән тутмуш, кәндәдә почт мүдиринә гәдәр) гојуб, бу тәбәгәјә повушанлар, сабит «орта» формалашдыранлар олур. Кәтдикчә дәһә чох сосиал зүмрә, груп, мәнәфә, вәһидләри ингилаби кортәбилликлә вәрилдикләри бу вә ја дикер сијәси һәрәкәт далағаларындан үзүлүб, бу вә ја дикер сијәси јөнә мө'нәви вә мадди кәпитал хәрчләмәкдән әл көтүрүб, ич-тимаи-сијәси интибаларыны рәсионал марағлары әтрафына топләјир, «ор-тәја»-чэмијјәтин структурунда ор-таг, отураг мөвгәјә мөјл едиләр. «Јени чэмијјәтин» бунәвә «мәтери-әли» бәлә һазырланыр. һәм дә бу иш бүтүн ағыр нәтичәләри илә (чә-мијјәтин аз гала өзүнүдәгәтмә һәдлә-ринә чатмаг төһлүкәси илә һәһәм) демократик зәминдә баш вәрмәкдә давам едир...

мијјәтин јеткин чагында артыг «гә-нинрисиз» иди: рушвәтсиз иш аш-мырды. Јени итидар бүтүнлүкдә вә чох јердә бу мөнкөнәни сынды-ра билмәди, — буна чөһд олан јерләрдә иш һеч чүр давам тапма-ды, — о, системә «отурду». Парод-дик бир һалдыр ки, итидарын елә-јә билдији — јалныз «рушвәт» сө-зүнү «шапга» илә өвәзләмәси олду. Мө'мурлуғун һәкинки тәшәккүл мәрһөләси (дәјәк ки, бу анда Ити-дар рушвәтә амансыз иди — һәм-ишә вә һәр јердә бәлә олмаса да, бүтөвлүкдә фәалијјәт јатағы, иш тәрзи «алмаг вә йөрмәк» үзәриндә дајанырды. һәр атылан аддым,

барәдә нә фикр дөјдир: һәр һансы бир мәртәбәли мө'мур «алмамалы»-дыр — бу, аксиомдур. Әтрафына да јалныз өзү кимиләри јығмалы-дыр (әлбәттә, пешәкарлыг өз јер-риндә). Амма јени кадрларын кифә-јәт еләмәдији илкин мәрһөләдә рушвәт («шапга») орда вә бурда һәлә галыр. Мөсәлән, рајон (дөвләт) өһәмийјәтли мүзәјјән бир ишин ирәли кетмәс бундан асылдыр-са, ону нијә дә вәрмәјәсән. Ахы көһнә ичрә механизми һәлә там арадан гәлхәмамшыдыр. «Шапга»-ны вәрмәјә һазыр ишкүзарлар исә рајонда һәмнишә тапылыр. Тәки стратегија дүзкүн олсун, јени кон-сепсијалар мөјдәна кәләнчөндир. Јахуд, адичә мөишәт факты: мө'-мурун «Јухары»дан мө'мур гонағы олур. Нә ичтимаи фондлар, нә дә мө'мурун маашы гонағы ән сәдә бир һаһарла јола салмага бәлә һә-сабланмамышдыр. Ајдындыр ки, бу, ичтимаи кәсирдир, амма нә ет-мәк олар, реаллыгдыр. һамаһ гона-нагылыг кәлирли бир ассиансија, бирлик, лап елә «тачир» вәрәндә нә оласыдыр ки? Мөһним «достум» бәлә шејләрә кетмәсә дә, Дөвләт постунда олан адамын дөвләти сә-вијјәдә кәјиниб-әјинләнмәсиндә әј-ры-әјры ишкүзарларын «ичтимаи гајдада» јардымына да пис бах-мыр. Бу јердә Высотски (Аллаһ она рәһмәт еләсин) көзәл дөјиб: «Гәшәнк бир дин ујдурмушлар ин-дуслар»... Ишкүзарын (јени бур-жуазиянынмы?) Дөвләтлә олигар-хијәси? — «Әзизим, биздә гану-ларын һәлә ишләниб баша чатма-дығы бир заманда әминсәни ки, һагында рәғбәтлә данышдығын һа-ман ассиансијалар, бирликләр, иш-күзарлар...—бүтөвлүкдә, әлбәттә, сөвинмөјә өсәс вәрән бу тәзаһур, азад саһибкарлыг — тәмиз бизнесә архаланыр?» Достум суалыма ча-вәб вәрмөјиб, сусур. О, дәринлик ифәдә етмәјән нәзәрларини бәлә јајындырмаг фикриндә дөјил.

Онлар бу мөгамда орада—Ити-дарда да сусурдулар. Орта тәбәгә өзүнә вә јашадығы дөврә ујғун хү-суси дунјабахыш формалашдыр-

Филанкәс, «орта»да о өзү! Онла-рын јаратығы мө'нәви атмосфер јени чэмијјәт гуручулуғуна зәмин олә биләр, «Ашагы»ларда тәмиз-лијин тәнтәһәсинә инам јарана-р. «Достум» идеалларынын реаллыгы-ны бәлә көрүрдү. Азым олмушдү көкүл иш мөгамында бу вә ја дикер назирлијин иһнисар сәһәсинә дүшүб керч чөкилмәји, бу вә ја дикер гануниләшмиш мүмкүнсүз-лүкләрә көз јуммағы?! Амма о, руһдан дүшмәмиш, бу оғаты өзүнә һеч јахын да бурахмамышды...

Бәли, һәмин мөгамларда орта тәбәгә сусурду. Амма бу сусмағ-лыг һеч дә тәзадларла, вәзијјәтлә барышмағлыг дәмәк дөјил. Орта тәбәгәнин һүдудилары дахилиндә фәалијјәти вәр. «Достум» гонағ-ларини сөјләјир (Орта тәбәгә өзү кими «аза гәнә оланлар»ы, јә'ни мө'мурлуғла, вәзифә илә, үмүман тутдүгү постла кифәјәтләнәнләри күтләшдырмиш, фәалијјәтинин мөгсәдини бу нөв, бу чүр дүшүнән кәсләрин бирләшдирилмәстичә кө-рүр): Мөсәлә—интеллект вә шәх-сијјәтләрн бир јерә јығмаг, бирчә ишә сөвг етмәкдәдир. О, инди дә, итидардан кәнарда да буна сө'ј едир, рајонун ишыгылы, фәал адам-ларын үмуми мәнәфә әтрафына топ-ламага үмид бәсләјир, амма һаки-

мијјәт башга шејдир (!), дөвләт посту бу иши сүрәтлә көрмөјә бөјүк имкаңлар вәрирди. «Достум» факт-лар сајыр. Бирчә фикир саһибини ишә кәтирилмәси илә ирәлиләјиш тапан мүссәсә, орадакы инсанла-рын ишинә вә сабағына инамынн ојанмасы, кадрларын тәмәркүзләш-мәси вә с. инди, көр бу мәрәм дөвләти сөвијјәдә реаллајса, нәләр олар, интеллектдән һалаллыгга ис-тифәдә механизми ишә дүшәр. До-грус, «достум»ун тәсвирә чалыш-дығы мөнзәрә бир гәдәр думаңлы олса да, итидарда олмуш вә онун күчүнә архајын орта тәбәгәнин әминлији истәр-истәмәз инбиһлик доғуруду. Башлычасы, о, өзү инанмышды ки, инсанлар мө'нәви-јәти јүксәк гијмәтләндирир, тәмиз-лији, сафлыгы, төмәнәсәсиз фәа-лијјәти мүдәфиә едиләр. Дәмәли, көһнә чэмијјәт инсандакы ишыгы мөһвә еләје билмәјиб («Чэмијјәтә култ мунәсбәти орта тәбәгәнин тәбиәтиндәдир).

Бир нечә штрих дә бизим милли орта тәбәгәнин фәрди хүсусијјәт-лери барәдә. Диггәт едәндәр сөз-мәмиш дөјил, бизим орта тәбәгәнин мараг даирәси дардыр, кенишлијә ачылымыр, дәринлијә вармыр, иши, пешәси, фәалијјәт схеми чәрчһи-синдә гапаныр. Бојундан артыг бој

вәрмәји, јахуд биллјә долуб әләвә «јүкләнмәји» сәнки јузумсүз би-лир. «Достуму» кениш мүталиһәли бир шөкс кими таныјырдым. Инди онда һәгиги мүталиһәјә бикәнәлик һисс етдим. Мәтбуаты бәлә вәрәг-ләмәклә, бу вә ја дикер материалла бахмағла кифәјәтләнир. Инди о, Азәрбајҗан олајларыны билләсәтә; һөјәтин өзүндә охумага, өјрәнмә-јә үстүнлүк вәрир. Мүхтәлиф фи-кирләр, идејалар, муһакимә вә му-һакисәләр исә ону артыг о гәдәр мөшғул етмир. Ону өзү көрдүју, орта тәбәгәјә вә онун һөкүмәтинә мөхсүс Азәрбајҗан марағландырыр.

Гәрибә көрүнсә дә, мүмкүн аһа-логдур: М. Әминдән сорушанда ки, һакимијјәтә кәлмәклә һөјә һаил олдуһуз? — «Халга азадлыгы да-дәыздыра билдик» — сөјләмишди. Ејни суалы һәлә дүнән итидарда оланлар вәрдикдә, «һакимијјәтин нәдән ибарәт олдуғуну тәчрүбәдә көрдүк, дадыг» дөјә чаваб вәри-ләр. Мән ону таныјанда сырф си-јәси идеја чәрәјанынын адамы иди, һәр шеји нәзәри елчүләрлә үлкү-лөјиб һәлл етмәји сөвәрдү. Бу күн јөнә өвәлини чағларына гајытмаг истәји вәр. Сөһбәтләриндән, әда-ларындан, кәсб етдији мөзундан мән бунун мүмкүнсүз олдуғу гарә-рына кәлдим. «Өзүнүн сөјләдијинә рәғмән, о, гәччә Итидарда баш вур» мағла кифәјәтләнмәмиш, орта тә-бәгә олуб кетмишди.

Бу фикри бүтөвлүкдә һәрәкәти-мыз барәдә дә сөјләмән олар. Оуну сырф идејаларын енерјисинә күвә-дији дөвр архада галымышдыр. Ин-ди Јени Азәрбајҗанын реаллыгы ар-ы-әјры сосиал марағларда мөв-чуддур.

ӘЛИШАНОВЛУ.

БИЗЭ «ГЕЈРЭТСИЗ» ДЕЈИНЧЭ...

(БОРЧАЛЫ ЕЛИНИ ТЭЫГИР ЕДӨН «МИЛЛЕТ» МУЪАССИСАГА АЧЫГ МӨКТӨБ)

Һөрмәтл. редакция! Бу мәтү-
бу язмага мени «Милләт» гәзәти-
нин 31 июль 1993-чү ил тарихли
нөмрәсиндә гәзәтин мусуи мұхбири
Һүсәйн Әзизоглуның «Гырмазы
көрпү! Мөһабәтләремиз, намусу-
музун, гедрәтимизин таңданмасына
узанаң көрпү» мөгаләси мөчбүр ет-
ди. Дүәү, имзасына һөрмәтлә ја-
нашдығым бу мөәллифин адыңы
гејд етдидим мөгаләсини охумамыш
күман етдим ки, нөһабәт, Борчалы
һағында санбаллы бир жазы оку-
јачагам. Устәдиз мөгаләсини «Мил-
ләт Мөчлисин трибунасына» рубри-
касында веримәси бу күманымни
даһа да артырылды. Анчаг елә илк
сәтирләр охујаркәң әәниәмәлә ја-
нылдығымы һисс етдим. Мөгалә
башдан ајәгә борчалылар гәәб,
нифрәт һисси илә жазылмышдыр.

Мүәллиф жазыр: «Газәхдан го-
ншу Күрчүстанын Марнеули рајону-
на, Тбилиси вә Рустави шәһәрләрни,
нә мөдән миник машиналарында,
автотбуларда өз чој јаначаг да-
шыныр. Јаначаг Күрчүстанда ја-
шајан азербәјчанлыларын ән сәр-
фәли кәләр мөһабәтинә чеврилмиш,
дир». Вәли, доғрудан да, Күрчүс-
тана бензин апаранлар вар. Анчаг,
буна ким, инанар ки, автобуста мин
бир әзијәтлә бир кәнистр бензин
апаран адам ону сәтмаға апарыр.
Јәтнин, һ. Әзизоглу Болнисин вә
Дманиси рајонларынын кәндләрин-
дә олсајды, белә жазмазды. Чүнки,
бу күн бу рајонларда (дәккәр ра-
јонларда да) бевәриллиш мөһсулу
јығмаға, һеч олмаса, ағыр хәстәни
рајон мөкәзәсинә апармаға бензин
тапылмыш. Нечә кәнддә јаначаг
јохлуғу үзүндән тәчили тибби јар-
дым машиналары ишләмәр. Биргә,
һәр 10—20 л. бензин апаранлар
исә ону ја дар күн үчүн сахлајыр,
ја да гыша һазырлығ үчүн гапы-
сына олду, оқ көтирилмәсинә сөриф
едир. Гаршыдан кәлән пајыз, гыш
мөһсүмүндә ајларла електриқ
енәријис үзүнә һәсрәт галачаг би-
нөвалар 10—15 л. керәсин дө
апармасын?! Мәң инкар етирам,
Марнеули рајонунда бензин сатан-
лар вар. Анчаг бу о демәк дејил,
дир ки, борчалыларын һамасы,
өзү дә тәкчә борчалылар јох, му-
әллифин дедиди кими Күрчүстанда
јашајан бүтүн азербәјчанлылар
иш-күчләрини атыр бензин алвери

едирләр. Әввәлә, оғрунун, алвер-
чинин милләти јохдур, јәни белә-
ләринә һәр милләтдә раст кәлмәк
олар. Инјәнчәһи дә, бензин сатан-
лар кәнистрләр апаранлар, сис-
теринләрләр апаранлардыр. («Ал-
ләһ јолуна гәлди-гәпик, шәјтан
јолуна түмән-түмән»). Әзү дә тәк-
чә азербәјчанлылар јох, кәмрүк
мөнтәгәси вә полис ишчиләри (бу-
ну мөәллиф дә етираф едир: «Би-
анм тәрәфдә дуран кәмрүк полис
ишчиләри һәр шәјә көз јумурду-
лар»), бир дә «мүһарибә ағырын-
дан көксу губар ејләјән Газәх тор-
пағынын» бә'зи «гејрәтли» оғулла-
рыдыр. Јохса, көрпүнүн бу үзү-
ндән о үзә пәјдәлә кечириллиб, орада
күрчүләрә, ермәниләрә сатылан
бензин кәнистрләринин, башта
милләтдән оланларын машиналарда
бензин кечирдијини мөәллиф көр-
мәјибми?

«Ағбирчәк арвадлар да, ағсагал
кишиләр дә, дөштәһли кәчләр дә
өлләриңә нә дүшүдү, сикш-сүгүрүб
Азербәјчандән апармаға чалыш-
ыр» чүмләсини исә сојутганлығла,
үрәнағырысы охумақ олмур. Доғру-
данмы, Күрчүстанда јашајан азербә-
јчанлылар Азербәјчаны билә-
рәкдән талајыб виван гөјмағ и-
сәтәјирләр?! Јәни күрчүстанлылар
Ирана, Түркијәгә дашынан сөвәт-
дән дә чој апарырлар. Вә үмумиј-
әтлә, нәдир апардылары?

Аталар јажшы дејиб, тохун ачдан
хәбәри олмаса. Борчалынын кәндлә-
риндә әһали итисәди четинлик
мөһкәнесинә сәхыларағ, мин бир
әзијәтлә өзүнә чәрәк тапыр. Кәнд-
ләрә ајларла үн көтирилмир. Баш-
га өрәзәк мөһсулларындән исә да-
нышымаға дејимәз. Мааш вә персәја
шәклиндә алдылары күпөн исе
күндән-күнә инфлясијаја уграјыр.
Бяр гарын чәрәк тапмағда өләчсыз
галанлар исә һеч олмаса бир кисә
ун алмағ үчүн Вақыја кәлди.
Әзәб-әзијәт бир јана; бу бир кисә
ун кәдиб өвә чатана кими, билсә-
низ, онлара нечәјә баша кәлди?!
Әкәр һ. Әзизоглу Вақыдан Марне-
улијә һеч олмаса автобуслә кәдиб-
сә, көрәк буну билмәмиш олмаја.
Биләди ки, Кәңчәдән дејү о јана
полис ишчиләри, һәрбчиләр авто-
буслары һәр аддымбашы сахлајыр,
өз «дојјаларыны» нечә алырлар.

«Гырмазы көрпү»дән о јана ес-
тафети күрчүләр давам етдирир.

Бир кисә үнү апарыб өвә чы-
рыбча, нечә јердә пул верир, јал-
варыр, бә'зән тәһтирләрә деәмәли
олурлар. Вә бүтүн бунлардан сон-
ра бир парча чәрәк гәзәт һәстәси-
лә башларына чакылыр.

Марнеули рајонунда азербәјчан-
лыларын ермәниләрлә јажшы му-
насибәттиндән дөһшәтә кәлән мөәл-
лиф «Марнеули рајонунуң кәнд-
ләриндә көрдүкүләриндән сонра өз
азербәјчанлылығына түпүрмәк ис-
тәјирди» — јазыр. Мөәллиф нәзә-
рә алмыр ки, азербәјчанлыларла
ермәниләр поншу кәндләрдә, бә'-
зән һапта гарышығ јашајыр, ејни
мүһәссәдә ишләјирләр, күндәлик
мүнасибәтдә олурлар. Јажшы шал
дејилми ки, бу күнә гәдәр мұһариб-
әнин алову ораны бүрүмәјиб.
Онсу да бөдхәйларымыз буна чоқ-
дан чалышырлар. Әкәр тәкчә буна
көрә һүсәјн Әзизоглу өз азербәј-
чанлылығына «түпүрмәк истәјир-
сә», онда Бақыда һәлә дә ермәни-
ләрин јашамасына, чөһбә белкәлә-
риндә ермәниләрин кәјринә тәхри-
батлар едилмәсинә, көрә көрәк «тү-
пүрчөк дәниси» јаранајды. Вә чоқ-
лары бу дәнидә боғуларды...

Мөгаләдә даһа сонра охујуруғ:
«Бу өвләрдә нечә-нечә күнаһ иши
көрүлдүдү, бу өвләрдә нечә-нечә
Азәри өвладынын өлүмүнә банс-
карлар, һарын, архајын азербәј-
чанлылар вар иди. Күлдүрләра
сатмағ үчүн көтирилән јаначағын
һансы јолла ермәни өлиңә кечмәси
бизә ајдын дејилми?». Сон демә,
виндјәдәк фил гулағында јатыб,
чөһбәдәни уғурсулугларымызын
«әсл сәбәбин» билмәмишиң. Бил-
мәмишиң ки, Шушанын, Лачынын,
Көһбәчәрин вә нәһабәт, Ағдамын
ишғалы заманы ермәни техникасы-
на јаначағы Күрчүстанда јашајан
азербәјчанлылар кәнистрләрлә да-
шылајы верирмишләр. Гырмазы
көрпүдәң кәмрүк мөнтәгәси бағ-
ланарса, ермәниләр јаначагысыз га-
лачағ. Һүсәјн Әзизоглу бөјүк һөж-
әчлә өзүңү «кәшфини» Милли
Мөчлисин трибунасына чәтдырмағ
истәјир: «Вә бизә ајдын олмадымы
ки, дөјүшүн чөһбәдә ермәни техни-
касына «чан», ермәни чөһбәлә-
рына руһ верән ишләрдир?». Әһсән,
белә мөнтәгәһи!

«Бу инсанларын дөјүшүн гәлб-
ләри санки бир гуру даша чеври-

либ» — јарым миллионлуғ азербәј-
чанлылар үчүн бу һөкмү чыхар-
маға һ. Әзизоглуна көрәсән, ким
сәләһијәт жериб вә үмумијәтлә,
һансы мө'јарларә әсәсланыб, бу ге-
нәтә көлиб?

Борчалыларын үрајиженишлији,
сахавети, һәр јердә данышылыр.
1988-чи илдә Ермәнистандан илк
гәчгылар Азербәјчана үз тутандан
бәри Күрчүстанда Азербәјчанлы-
лар јашајан елә бир кәнд олмады
ки, јардым топлајыб мөндәрмәсин.
1990-чы илин јанвар фачинәи за-
маны, сонралар гәчгылар вә му-
һарибә фондуна дөфәләрә мәдди
јардым көстөрмәк борчалылар.

«Дүшүн» дә јохдур ки, чөһбә-
дә өлән, дүшмән күләнәндән аһ,
фәрјад гопаран онун ганбар, кан-
бир, Азәри гардашларыдыр», —
Сәһнин вар Һүсәјн Әзизоглу, чоқ
бөјүк сәһнин вар. Бу күн Борчалы-
да ушағдан бөјүгә һамы мұһарибә
оваты илә јашајыр. Дөјүш белкә-
синдә атылан һәр бир күлә бун-
да јашајанларын гәлбәндән кәшир.
Һеч олмаса, Шәһидләр хијабанына
кәтсән, орада нечә күрчүстанлынын
ујудуғуну көрәсән. Борчалыдан
олан соң шәһид 1993-чү ил июлун
29-да Шәһидләр хијабанында дөфи
олунуб, («Бах», «Милләт» гәзәти,
31 июль 1993-чү ил). Һәлә башча
јерләрдә дөфи олунанлары, јерә-
лананлары демирәм, һеч олмаса,
шәһидләрин руһу хәтирәнә бир аз,
инсафлы олағ.

«Һаны бизи гејрәтимиз, һаны
бизим намузумуз?!» — бу суалла
мәң дә шөрмәк. Доғрудан да; һа-
ны бизим гејрәтимиз, намузумуз?!
Гејрәтсизлијимиз, намусузалуғуму-
за узанаң јоллар Гырмазын көрпү-
дән јох, Лачын дөһлизиңдән кәшир,
Ағдамдәң чатмышдыр. Вә о геј-
рәтсизлик дөһлизи ачылавада, Күр-
чүстанда јаначағ индики кими гыт
дејиди вә һеч ким дә кәнистрләр-
лә бензин дашымырды.

Сон оларәк гејд етмәк истәјирәм
ки, доғрудан да, Күрчүстанда ја-
шајан Азербәјчанлыларын везијә-
ти илә бағлы Милли Мөчлисин три-
бунасындан дејиләси сөвләр чоқдур.
Бир дә бу күн халғымызы Кәң-
чәлијә, Нахчыванлыја, Күрчүстан-
лыја, Ләнкәрәнлыја бөлүб, беш-он
нөфәрә көрә милләти тағбир етмәк
һеч кәсә шөрәф көтирән иш дејил.
Муса ЧОБАНОВ.

БАКЫ ӘҺАЛИСИНӘ МУРАЧИӘТ

«Әски мұсаватчылар нәсли» бөјнәхалғ чөмиј-
јәти Бақыда гәрәлшәһ Ағдам дидәркин-гәчгы-
лары үчүн истифадә олунмуш вә истифадә олун-
мамыш һәр чүр палтар, кейим вә өв әшјалары топ-
лајыр.

Икманы оланлар вә Ағдам дидәркинләринә
јардым көстөрмәк истәјәнләр Чөмијјәтин гәрәри-
һына мұрачәт едә биләләр.

Гәрәриһын үнәни: Азербәјчан проспекти, 37,
үчүнчү мөртөбинин сол чинаһында. Телефон:
98-31-72

Чөмијјәтин Идарә һәјәти.

ХӘБӘРЛӘР

ӘЛИКРАМ ҺҮМБӘТОВ СӨЗҮНДӘН ДӨНМҮР...

Партијанын малијә катиби Ризван Һүсәјн хәбәр
верир ки, дүнән Ислам партијасынын Ләнкәрән
гәшкилатынын рәһбәри һачы һәсәнәға Гур'аны
көтүрүб өз адамлары илә бирликдә Ә.
Һүмбәтовун јанына кәдәрәк, «дашы өтәјндән
төкмәји», Азербәјчанын парчаланмасына јол
вермәвәји төклиф етмишдир. Чәвәб әләмәти
оларағ Әликрам онлары отағдан говуб, Гондарма
республиканын әләјинә олан, Ләнкәрәнда
јашајан мұхтәлиф сөвијәли депутатлар өз
вилдәрини көтүрүб Ләнкәрәндән чыхыллар.
Азербәјчан АС депутаты Дилрупа Чәмалованы өз
евиндә намә'лум адамлар дөјүбләр. Куја С.
Һүсәјнов дејиб ки, һ. Әлијев Әликрамы гане
едә һәк әддим әтмәсә өз дөстәсијлә президент
апаратыны тутачағдыр.
Һафтун кәнди тәрәфдә сөнкәрләр газылыр,
истәһкамлар тикилир. Әскәрләр өтраф әләмдән
төчрид олунмуш шөрәитдә сахланылыр. Мұсават
Партијасынын вә Гадын Һүгүллары Мұдафиә
Комитесинин Ләнкәрән гәшкилатлары
әскәрләрлә көрүшмәк, онлара информәсија
вермәк үчүн јоллар ахтарырлар.

МУСАВАТЫН ЗОНА МУШАВИРСИ

Августун 15-дә чөнуб рајонларын МП-нын
нүмәјәндәләринин иштиракы илә рајонда зона
мұшавирәси кечирилмишдир. Масәли рајонунун
нүмәјәндәләри вә Сәләм рајон һәрби
коменданты да мұшавирәдә иштирак етмишләр.

ГƏРƏМАНЛАР УНУДУЛМУР

«Дүняда өн шөрөфи ад нөдир!» — деје сорсалар, төрөдүд өтмөдө — чаваб берөрдим: «ШӨНИДЬ». Ана

Вөтөн, догма торпаг үгүндө чанымы фөда өдөркөн, өн жүксөк зирвөје — шөбидлик зирвөсине учалмаг. Бу-

дан да көзөл ад ола биләрми! Бу шөрөфи ады дашыянар исе Вөтөннү намус төчөссүмү, гејрет сымволудур. Бу јазыда вөтөн шөнид- лериндөн даһа бири — Азербәјчан Республикасынын Милли Гəрəманы Рəһимов Чаваншир Иззет оглу һагы- тында сөһбөт ачмаг истөрдим.

О, 1973-чү ил 5 ијунда Гəх рəјону- нун Гашгачəј кəндиндө анадан ол- мушдур. Елө һəмин ил валидејилери иле бирдикдө Бакыја көчмүшлөр. 1980-чи илдө Сураханы рəјону Гара- чухур гөсөбесиндөки 104 нөмрөли орта мөктəбин 1-чи синифинө да- хил олмуш. 1989-чу илдө исе Бакы шөһөр 5 нөмрөли техники пөшө мөк- тəбинө гəбул олунмушдур. Орта вө техники пөшө мөктəбиндө оху- дуғу иллөрдө Еһтијет Əмөк Гувөлө- ри Чөмијјетиндө идманын сөрбөст күләш нөвү иле дө мөшғул олурду. О, сөрбөст күләш үзрө Республикада көнч идманылар арасында кеңирил- лөн јарышларда II јери тутмуш, сонралар исе кечмиш ССРИ-нин Минск шөһериндө кеңирилөн јарыш- ларда III јери тутмушдур. 17 јашын- дан исе каратө иле мөшғул олмага башламыш вө аз мүддөдө жүксөк идилик һөјəти!

Чаванширин мөһрибанлыгы, сәдө- лији, мөрдлији ону төкчө аиленин дејил, һөр кəсин сөвиллиси өтмиш- ди. Бөш илдөн бери төчөвүзкөр. Ермөнистанн Азербәјчанымызын башына кəтирдји мүсбөтлөр, фа- чиөлөр һөр бир вөтөн өвладьнын көксүнү јараламыш, гөлбиндө дөрин илзлөр бурахмышдыр. Мүһарибенин амансыз үзү бу аилөдөн дө јөн кеч- мөди. О, 1992-чи ил мај ајынын 26-да һөрби хидмөтө чагырылып. Хидмөти борчуну Гала гөсөбесиндөки 843 №- ли һөрби һиссөдө башлајыр. Даһа сонралар исе дикөр гејретли оғул- ларымыз кими өн чөбһөје, дүшмөн- лө амансыз мүбаризөје атылып. Онун өскөри вөзифəsi вөртолјотда борт атычысы иди. Хидмөт өтдији өкипəк- дөфөлөрлө дүшмөнин өсөс мөһгə- лөринө һөмлө өтмиш, һөрби техника вө чанлы гувөсисини мөһв өтмиш- дир. 1992-чи ил августун 6-чы Чаван- шири догма торпагымыз Агдөрөнин дүшмөн ишғалчыларындан төмиз- лөнмөси үчүн јени һүчүмө атылды. Илк һөмлөлөр чох үгүрлү олду. Сонунчу һөмлө исе...

«Һөјəтына сон гојулду» — деје јазмаг истөмөздим. Чүнки мөңчө, икинчи бир һөјөт, һөм дө мүгөддөс бир һөјөт башлады — көјлөрдөн шө- һидлик һөјəти! «Шөһидлөр Хијабаны!» — Өн му-

гөддөс игəмөтһағымыз олан бу јөр јүзлөрлө гејретли оғулларымызын үдүдүгү торпаг. Мөзарлара бахырам — күлүмсөр, көдөрли, суаледичи ба- хышларла баһан мөзарусту шөкил- лөр санки дил ачыб данышмаг истө- јир... Араларындан таныш нөзөрлөр мөнө бахыр. Бөли, бу онун мөзары- дыр — Чаванширин! Ал-гырмызы гөрөнфиллөрлө бөзөнмиш мөзарын башына доланан, бу дүняда өзлери- нө јөр талмајан валидејилерини оғул- маг мүмкүндүрмү! Лалө халө, Иззөт өми, итирдјиниз төкчө сизин дејил, бүтүн Азербәјчанындыр. Бу јанги — Азербәјчан јангысыдыр. Елин биркө дөрдидир бу. Инди Чаваншир вө ди- көр онун кими оғулларымызын руһ- лары Гарабагын сөмәсында сөркөрд- дан долөшырлар вө нө гөдөр ки, торпагымыз дүшмөн талдағы алтында инилдөјир, өвлөримиз вироһ галыр, ана-бачыларымыз аһ-налә дејир, бу руһлөр раһатлыг нөдир билмөјөк, бизлөрдөн һесəб сорачаглар...

Еј Вөтөн өвлөдүй! Сизин бу руһлөр намино, ана-бачыларымызын көз јашлары намино вө өн нөһөјөт, ган ичиндө чөбөлөјан Азербәјчанымыз намино чөбһөје сөслөјирөм. Сөс вө- рин чөбһөдөки оғул вө гызларымы- зын сөсинө — Азербәјчанымызын гуртулушу намино!

ФӨРГАНӨ ВАГИФЫЗЫ,
Бакы, Гарацухур гөсөбəsi.

ДИСПУТ КЕЧИРИЛМИШДИР

Мүсəват-Партијасынын төклифи илө августун 13-дө «Азəдлыг» гəзети рəдəксийасында «Мүһарибөје гырын очагларындан уагдакы шүүрларын бижəнөлији» мөвзəусунда диспут кеңирилмишдир.

«ЧӨЗА»

Бөјлөгөн рəјон полис шөбөсинин саһө мөвөккили Əдəлөт бөј сон заманлар ачлыг өксијəsi кеңирилмиш Əли Вəлијевн күчөдө тутараг, шөбөје апармыш, ону төһтир өтмиш вө бир кечө нөвбөтчи отагында сахлатмышдыр. Көрөк, даһа һансы эмөлө өл атачаг Əдəлөт бөј!

Мүсəват ИМ.

Е'ЛАН

Азербәјчан Республикасы Али Совети, Президент апараты вө Назирлөр Кабинети өшөгидəки вөзифөлөри тутмаг үчүн аүйксөн кеңирил:

1. Харичи ишлөр назир (Т. Гəсимовун јери),
2. Харичи итгиседи өлөгөлөр назир (Р. Гəрəјевин јери),
3. Мүдəфиө назир,
4. Али Мөһкəмонин сөдрн
5. һуманитəр ишлөр үзрө дөвлөт мөшавирн,
6. Дөвлөт тахыл мөһсуллары ширкөтинин президенти,
7. Баш назирин 1-чи мөвəнин,
8. Республика баш прокурорунун мөвəнин,
9. Дөмир јол идаресинин рөиси,
10. Əдлијə назиринин мөвəнин,
11. Төлеширкөтин сөдр мөвəнин.

ГАРАБАГ МУЗДЛУ ƏСКƏРЛƏРЛƏ ДОЛУ...

«НЈУ-ЈОРК ТАЈМС» ГƏЗЕТИНДӨН:

Азербәјчанын Дəғлыг Гарабаг бөлкөсиндө иш- галчы ермөнилөрн ичин- дө дүнјəний мөхтөлиф јерлөриндөн көлөн «ха- ричилөр» дө ворушур. Мөгəлө мөүллифи Рəј- монд Боннер јазыр ки, «кечмишин интигамы»ны алан бу адамлар АБШ, Ливан, Ираг, Иран, Сури- ја вө Русијадан кəлмиш- лөр. Монте Мелконјан АБШ-дан көлөн коман- дир иди. 12 ијунда вү- рушма заманы өлдүрү- лүб. О, 8 ил Ливан, Сури- ја, Иран вө Əфганистан

кими өлкөлөрдө олмуш вө 1992-чи илдө Гарабага көлөрөк «командир» ол- мушдур.

Мелконјанын Јереван- дакы дөфн. өдилмө мөра- симиндө президент Л. Т. Петросјан да иштирак өдирди. Монтенин «ханы- мы» Сефа өринин шөрг өлкөлөриндө 8 ил «нөлөр өтдијини» изəһ өтмөкдөн имтина өтди.

Ејни заманда мөүллиф 31 јашлы Каро Кəһкөчи- јанын да АБШ-дан көлө- рөк дөјүшлөрдө иштирак өтдијини вө 26 ијунда өл- дүјүнү гејд өтмишдир.

Боннер Кəһкөчијанын гардашы Тројун да Гара- багда олдуғуну вө ики гардашын «хачлылар» ад- лы бир групун үзү олду- гуну төсдиглөјир.

Мөгəлөдө бөлө јазылыб ки, «Трој Кəһкөчијан вө башга бир америкалы мөхбир шөкил чөкөни кө- рүнчө шок олдулар. Шө- кил чөкилмөсинө ичазө

вөрмөдилөр». Јури Николајевич адлы бириси груп чөкилмөсин- дөн сонра Рус ордусунун 22 забити иле бирликдө гачдығыны вө бунлардан 5 иле бирликдө јенидөн Гарабага гајытдыглары- ны сөјлөди. Ииколајевич чохлу Рус өскөрлөринин

Гарабагда дөјүшлөрдө иштирак өтдијини бил- дирди. Боннер: «газахис- танда догулан Николајев- вич өзүнү Гарабаг вөтөн- дашы һесəб өдир»,—де- мөди.

Буна көрө дө Азербәј- даш вөһшөт давам өдир. Ишғалчы ермөнилөр һөм дө профессионал мүлки өһалини топа тут- мағы, јерлөриндөн, јүрд- ларындан гөвмағы бир «һүнөр» һесəб өдирлөр. Чөвирди: Зүлфијə КҮЛСУ.

Бу күнлөрдө Чулфадан алдығымыз ағыр хөбөр би- зи сарсытмышдыр: сон иллөрдөки халг һөрөкəты- нын өнчүллөриндөн бири, АХЧ-нин вө Мүсəват Пар- тијасынын өн фəл өзлөриндөн олмуш ДҮНЈАМА- ЛЫЈЕВ МƏҺƏРРƏМ ƏСКƏР ОҒЛУ фəчиөли сурөтдө өлдүрүлмүшдүр. Биз, онун достлары вө силəһдаш- лары бу иткенин өвөзсизлијини дүјүр, бүтүн ағы- сыны гөлблөримиздө һисс өдирдик. Мəһəррəм бөјин ишыгы хатирəsi һеч вахт бизлөри төрк өтмөјөк- дир!

Мөрһумун аилөсинө вө бүтүн гоһумларына дөрин һүзилө башсаглыгы веририк.

Аллаһ рəһмөт өлөсин!

МУСАВАТ ПАРТИЈАСЫНЫН ДИВАНЫ.

«Өски мүсəватчылар несли» бөјнөлхалг чөмиј- јəти, Чөмијјетин фəл өзлөриКəмал вө Азəр Əли- јарзəдөлөрө гардашлары Чинкизин вахтсыз вөфəты мүнəсибəти илө дөрин һүзилө башсаглыгы верир вө көдөрлөндјини билдирир.

YENI MUSAVAT

Тə'сисчи:
Иса ГƏМБƏР

Баш рəдəктор:
Рауф АРИФОҒЛУ.

Баш рəдəкторун мөвəнин:
Расим МИРЗƏ.

Мөс'ул кəтиб:
Низами ШАБАН.

ШӨНƏДӨТНАМӨ № 643.

«**ЈЕНИ МУСАВАТ**» гəзети.
Й/һ 700434. Азəрбəјчан
Милли Рəспублика Банки
нəзəриндө «**АЗМАНБАНК**»
көмпьютəр банкы, мөхбир
һесəби 161170, ФАД 601004.

УНВАН: 370146, БАКЫ-146,
МӨТБУАТ ПРОСПЕКТИ,
529-чу МӨНӨЛЛӨ, IV
98-31-70; 98-31-60.
МӨРТӨБӨ.
ТЕЛЕФОН: 98-31-73;

ИНДЕКС: 66988.

Гəзет «Азəрбəјчан» ширкəтинин
иш јилин өсөткөч јилинши, өф-
сет үзүлү иш чил өлдүрүб.
Өнчөмөлөр нөри гəдирлимир.
Мөүлифлөрлө рəдəксийанын мөв-
гəји үгүн нөмөјө билөр.